

PROPRIETAR-DIRECTOR

AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE

Ct. regulamentului de a-
plicare a tarifului comer-
cial, categoria V.

Unitatea

REDACTOR

DUMITRU NEDA

Foale înscrise în Registrul de
Publicitate al Trib. Târnava-Mică
sub Nr. 2-1938.

ABONAMENTE

Pe un an . . . 500 Lei
Pe 6 luni . . . 280 Lei
Pentru străinătate 1000 Lei**Foale bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă**

Ceasul Ardealului!

Ziarul *Curierul* dela București aduce în primul său număr (18. IX. 44), la loc de frunte, din peana d. Augustin Popa, directorul nostru, care-i director și al *Curierului*, rândurile ce urmează:

A bătut, înfârșit, ceasul cel mare al istoriei, ceasul Ardealului. După patru ani de chin, de scrâșnire, de înfrigurată așteptare, armata a plecat spre Cluj. Nu se va mai opri până la izvoarele Tisei.

Declarare de război nu s'a făcut. Nu era necesară. Mergem simplu, la noi acasă, și vai de bandele de hoji care se vor mai găsi prădând prin ogrăzile părinților noștri. Scăpare nu vor afla, și milă nu vor mai cunoaște. Astădată, dreptatea va isbi necruțătoare. Suntem datori, față de istorie, să restabilim în drepturile ei ordinea morală pe care au pângărit-o, cu atâta sălbătâcie, hoardele lui Arpad.

Acesta este, cu adevărat, războiul nostru sfânt! Sfânt în înțelesul plin al cuvântului. Sfânt fiindcă îl pretinde, îl poruncește, însăși legea dreptății divine.

Dumnezeu însuși ne-a sădit pe plaiurile Daciei Traiane și, păstrându-i ființa prin urgia veacurilor, a arătat limpede că vrea să-i rămânem stăpâni pentru totdeauna. Zădarnic încearcă husarii dela Budapesta să mistifice istoria. Adevărul nu se poate schimba: ei sunt venetici, svârliți în aceste părți de vântul hazardului, din stepele Asiei, iar noi băstinașii, răsăriți din glia străbună, pe care noi am muncit-o, lacrimile noastre au stropit-o, sângele nostru a îngroșat-o.

Da, acesta este cu adevărat, războiul nostru sfânt. Și, fiindcă e sfânt, sfârșitul lui e sigur: biruința! Doar ziua nu se cunoaște cu certitudine. O așteptăm cu înfrigurare, și mult nu va întârzia. Bucuria ei freamătă de pe acum în toată ființa noastră.

Ardealul va fi iarăși al nostru. Nu pe jumătate, cum a voit Hitler, ci întreg, fără scădere, fără ciopârțire, fără târgulală. Nu putem da din el nimănui, nici o fărâmă. Este al nostru întreg, după toate legile divine și umane.

Pentru noi pledează istoria; pentru noi principiul etnic, fiindcă noi formăm acolo majoritatea zdrobitoare a populației. Pentru noi principiul autodeterminării, în temeiul căruia s'a proclamat unirea cu patria-mamă, la 1 Decembrie 1918, în Alba Iulia.

Marile națiuni, care au ucis hidra nazistă, au proclamat acum din nou valabilitatea acestui principiu, care va prezida la organizarea Europei. În deosebi, ele au decretat deschis nulitatea dictatului dela Viena, făt monstruos al imperialismului german.

Da, Ardealul întreg este al nostru. Dreptul nostru a fost recunoscut odată de aeropagii lumii, prin pacea dela Trianon. Acum s'au pronunțat marii aliați cari vor așeza în curând temelile lumii noi. . . .

Tăria noastră

(+). Tovarăsa de totdeauna a neamului românesc a fost pătimirea. Dealungul istoriei lor, Românii au suferit îngrozitor. Nu și-au pierdut însă nădejdea în mai bine niciodată. Credința le-a spus-o lămurit că Părintele cerească cearcă pe tot fiul pe care-l iubește, și inima lor creștină a crezut cuvântul credinței. Și nu s'a înșelat. S'au scurs puhoaietele, s'au stins pârjolurile, s'au limpezit zările, și cei obișnuiți au ieșit din nou la lumină, muncind cu puteri înalte glia sub care se odihneau părinții de părinți. Două au fost glasurile pe cari le-au ascultat cu drag în toată vremea ai noștri: Glasul Domnului prin mijlocirea Bisericii, și glasul Firii. Românii îi grăiesc în chip de taină apele, pădurile, holdele, fânețele, vietățile toate, cu tot ce stă sub stăpânirea stihțiilor în partea de lume rânduită de Pronie neamului românesc. De aceea iubește cu iubire adâncă, evlavioasă, pământul țării sale și se simte legat de el cu toate fibrele ființei sale. Asta în așa măsură că la orice bine ar ajunge aiurea, se simte stingher și străin, nostalgia brazdei strămoșești urmărindu-l pretutindea, zi și noapte, până la întoarcerea acasă.

Religioși dela fire, chiar și fără învățătură mai aleasă, de școală, străbunii noștri au înțeles să-și iubească și să-și apere colțul lor de lume, fără să pismuiască ori să urască pe alții. Sultanului turcesc îi doresc să-și lărgiască hotarele împărăției cât îi poțeste inima, numai pământul românesc să rămână ferit de acea „fericire“. Și nici slugarnici față de cei mari și tari odinioară n'au fost ai noștri. I-au cinstit după cuviință, așa mai dela distanță, pastrându-se ei ca un ostrov aparte, într'o mare învălurată. Sufletul român a fost o cetate îngrădită cu ziduri de netrecut. Și cine s'a furișat cumva în cuprinsul acestei fortărețe, trecut a fost fără întoarcere: s'a făcut una cu cei între cari a apucat, cum se întâmplă picurului ce cade în vasul cu apă curată. Asta fără să păteze ambianța primitoare, sănătoasă și robustă. Căci Românii vremurilor vechi nu și-au lăsat sufletul otrăvit și schimonosit de străini. Dimpotrivă, bărbați ieșiți din sânul lor și așezați între alte neamuri, au fost luminați pentru cei între cari i-a mănânat soarta. Ce au însemnat un Petru Movilă, un spătar Milescu, nu Antioh Cantemir pentru viața bisericească, știința și literatura rusă — de alți vecini mai mărunți, cari toți ne sunt datorași, nici nu mai vorbim — e fapt istoric care numai cu admirație poate fi pomenit.

Venerație față de tot ce-i patrimoniu străbun: limbă, lege, port, glie, și încredere în Dumnezeu care ocrotește tot ce a zidit dreapta sa — iar neamul românesc e o în-

făptuire a Celui Atotputernic — într'asta a stat tăria noastră nesdruncată în mijlocul tuturor răutăților câte s'au abătut peste noi. Și așa trebuie să purcedem și acum, și în viitor. Slugile gata totdeauna să cânte osanele străinului și să-l cădelnițeze — idololatria hitleristă e o jalnică și proaspătă amintire — nu-s suflete cu adevărat românești. Sunt biete caricaturi și pocitanii păcătoase, bune să slujască de unelte dușmanilor spre a slăbi rezistența națională în ceasurile încercărilor.

Noi trăim prin noi și cu ajutorul Ziditorului a toate. Popoarele mici, ca și cele mari, sunt în mâna lui. Nimic nu se întâmplă fără știrea și fără îngăduința lui. Adevărul faptelor întărește cuvântul Scripturii: Dumnezeu, la vreme potrivită, înalță pe cei umili și umilește pe cei mândri. Cele ce se petrec sub ochii noștri sunt și ele o întărire a acestui adevăr. Și ce va fi mâine, va învedera și mai bine acelaș lucru. Nimic nu-i nou sub soare. Spre sfârșitul veacului XVII oștile unui sultan puternic asediau Viena. Intre cei ce luptau de silă alătura de păgâni erau și trupe românești în frunte cu Șerban Cantacuzino. Urdiile sultanului s'au risipit, creștinătatea apuseană s'a mântuit de urgia ce o amenința, Românii au rămas pe moșia lor multă vreme pângărită. Acum trei ani și mai bine am fost țăriși de-o putere de samovolnicie sultănească într'un război purtat pentru interese scumpe împilatorului. Astăzi țara și neamul satrapului se clatină sub lovitură de moarte. Noi ne-am smuls din strânsoarea ce era să ne sugrume și, în scurtă vreme, Dumnezeul părinților noștri va face să fim iarăși una cu frații ce ne-au fost aruncați în robie tocmai de cei ce ne-au târât într'un războiu în care au sângerat mai bine de o jumătate milion de fii ai neamului nostru.

Știm prea bine că nu suntem la capătul pătimirilor. Pentru învierea pe care o simțim a fi aproape aducem însă bucuros orice jertfe. Căci este o dreptate dumnezeiască. Și noi pe această dreptate clădind, nădăjduim ne-strămutat în isbânda binelui și adevărului, cari sunt de partea noastră. Care lucru trebuie vestit sus și tare de pe amvoane și în schimbul de cuvinte dintre toți cei buni ai noștri. Fiindcă avem multe suflete bune, la sate și orașe, cari așteaptă însă întărire, după ce vor fi dat față și cu unii ce vor fi încercat să le clatine încrederea.

Unui preot dela oraș i-s'a părut interesant un cerșetor, căruia-i dăduse milă de mai multe ori. S'a luat deci odată după el până la cocioaba-i din mahala, unde l-a găsit plecat, cu un alt tovarăș de cerșetorie, asupra unui plan de reorganizare a loteriei statului

plan pe care aveau de gând să-l înainteze ministerului. „Cum, D-ta joci la loterie?” întrebă uimit preotul. „Firește că da”, răspunde respectivul, „omul caută să stoarcă ce biată se poate stoarce dela viață”. „Și ai câștigat vreodată?” „Câștigat? Am pus până acum la loterie peste 20.000 de mărci cerșite cu chin, cu vai, dar n'am câștigat încă nici o para. Asta însă nu face nimic; deh! cumperă mereu omul câte-un pic de nădejde. Fără nădejde nu se poate trăi”.

Așa este: Fără nădejde nu se poate trăi. N'avem însă lipsă să ne hrănim cu nădejdi ca a cerșetorului din chestie, cari pot rămănea iluzorii o viață întreagă. Temeiurile nădejdirilor noastre sunt mai limpezi ca lumina soarelui și mai tari decât stâncile de granit. Răzimați pe asemenea temeieri suntem în drept să strigăm cu Psalmistul: Intru Tine, Doamne, am nădăjduit, și nu mă voi rușina în veac. — Viitor apropiat va arăta că adevărat este cuvântul acesta.

Datorințele ceasului de față

Din pastorală Preasf. IOAN BĂLAN al Lugojului

[...] De sigur, cei mai mulți din voi, când ați aflat de întorcerea trebilor politice pe alt făgaș, v'ați gândit ca și psalmistul: „N'am văzut pe cel drept părăsit”. Intr'adevăr, hotărîrea dela Viena din 30 August 1940 a însemnat o mare nedreptate pentru poporul românesc, și din punct de vedere juridic, căci nici poporul românesc, care formează marea majoritate a Ardealului luat, nu a dorit deslipirea dela sinul mamei, nici ceice s'au făcut judecători și n'au ținut seama nici măcar de cele mai elementare legi ale arbitrajului, căci nu au voit să ne asculte temeierile drepturilor noastre, și au tăiat țara fără un drept.

Aceste nedreptăți i-a spus psalmistul de mult: „Cugetat-au sfaturi, cari nu vor putea să stea”.

Acum când se ivesc zorile răsturnării acestei nedreptăți, să ne purtăm ca adevărați creștini, cari își cunosc datorințele și le împlinesc cu bucurie. Iată câteva din datorințele, ce le avem în ceasul de față.

1. Păcat, că gazetele noastre își umplu pagini cu fel de fel de lucruri nefolositoare, ba de multeori păgubitoare, și nu publică lucrurile, cari ne pot fi de mare folos. În 30 Septembrie 1939, după ce Polonia a fost bătută, Cardinalul Hond, cu mai mulți preoți și credincioși s'a prezentat Sfântului Părinte, ca să aibă un cuvânt de mângâiere pentru țara și neamul lor. Din cuvântarea Sfântului Părinte scoatem câteva cuvinte foarte înțelepte: „În cursul veacurilor, țara sfântului Gazimir a putut pierde pentru un timp mai scurt ori mai lung, teritoriul său, averile, independența sa; dar nu și-a pierdut nici odată credința”.

Să nu ne pierdem credința și nădejdea în Dumnezeu, care — în cele mai grele împrejurări a ocrotit neamul nostru „cu mâna tare și cu braț înalt”. Acum, când da Dumnezeu o dovadă așa de puternică despre deosebita grijă, ce ne-o poartă, să zicem adeseori și din toată inima: „Cu noi este Dumnezeu: înțelegeți neamuri și vă plecați, căci cu noi este Dumnezeu”.

2. Dacă a venit această „schimbare a dreptei celui Preainalt”, care a binevoit să rămână cu noi pururea în Sfânta Taină a Cuminecării, noi să-I cercetăm cât mai des, nu numai în zilele de duminică și de sârbătoare, ci și peste săptămână. Să nu uităm să ducem cu noi pe copilași, pe cari îi dorește Domnul așa de mult, și ale căror glasuri nevinovate au mai multe drepturi să fie ascultate.

3. Dacă până acum nu ne-am dat seama ce răutate mare este păcatul, măcar acum să ne împăcăm cu Dumnezeu spovedindu-ne.

4. Cât de multă putere are rugăciunea omului, care s'a cuminecat, puținii își dau seama. Sfântul Pavel zice: „De acum nu mai trăiesc eu, ci trăiește în mine Hristos”. Hristos e și în sufletul celui ce s'a cuminecat; iar când însuși Fiul lui Dumnezeu se roagă pentru mine, pentru neamul meu și pentru biserica mea: cui iar putea trăzni prin minte să presupună, că Tatăl cel ceresc nu-L va asculta? Doar însuși Domnul a zis către Tatăl său: „Știu, că mă ascuți pururea”.

5. Când este vorba de lucruri mari pentru țară și biserică fiecare trebuie să punem

umărul și să ajutăm din toate puterile țara și guvernul ei. Vor fi sarcini grele de purtat, dar știm că le purtăm pentru binele nostru. Bun e Domnul, zilele grele se scurtează văzând cu ochii; de aceea, pentru bucuria cea mare ce ne așteaptă, să purtăm bucurios greutățile.

6. De mai mulți ani de zile, în toată Dieceza de Dumnezeu păzită a Lugojului, la sfârșitul sîntei Liturghii se cântă troparul „Măntuiește Doamne, poporul Tău”, după care, îngenunchind toată lumea, se rostește rugăciunea primă dela ziua Domnitorului Țării. Faceți-o, Iubiți Frați, și cu mai multă căldură, ca Bunul Dumnezeu să ocrotească și mai mult Țara și armata ei.

7. Dându-se iarăși drepturile cetățenești, acestea să ne fie de folos, iar nu în pagubă. Însemnați-vă bine cuvintele frumoase, ce le scrie Sfântul Pavel Efesenilor: „Rogu-vă... cu vrednicie să umblați în chemarea, la care sunteți chemați, cu toată smerenia și blândețea, cu îndelungă răbdare, îngăduind unul altuia cu dragoste, silindu-vă a păzi unirea spiritului prin legătura păcii”.

Sunt oameni slabi de inger, la cari cea mai mică neplăcere le ia tot curajul. Și sunt alții, cari ascultă bucurios toate fiecările scornite de dușmanii din afară ori din lăuntru. Față de aceștia să fiți cu toată băgarea de seamă: nu-i ascultați și însemnați-vă bine ce scrie Apostolul strămoșilor noștri: „Să urmăm celece sunt ale păcii, și celece sunt spre zidirea unuia către altul”.

Iubiți frați și fii sufletești, dacă toți Românii ne vom bucura de răscumpărarea națională, pe care o vedem, că se apropie, noi cei din Biserica unită cu Roma avem și mai mare drept ca să ne bucurăm. Am fost sfâșiați în două și întreaga noastră Biserică a avut multe de suferit în cei patru ani din urmă.

De aci înainte vom fi iarăși împreună episcopi, preoți și credincioși; ne vom convinge și mai mult de adevărul, ce-l spune psalmistul: „Iată acum ce e bun și ce elumos, fără numai a locui frații împreună”.

Pentru frământările mari de după războiu,

FOIȚA „UNIRII”

Mitropoliți Români- Uniți la Academie

Academia Română a chemat sub cupola ei doi Mitropoliți Români-Uniți dela Blaj: pe Victor Mihályi de Apșa și pe Vasile Suciu.

1. Victor Mihályi a fost ales membru onorific în ședința din 12 Aprilie 1894. Il propune I. C. Negruzi. — „Dl Președinte dă cetire unei propuneri subscrisă de mai mulți membrii pentru alegere de membri onorari. Se procedează la vot și sunt aleși:

Dl Felix Dahn: Votanți 21, pentru 21. Dl Comite de Marsy: Votanți 21, pentru 16, contra 5.

Dl Otto Benndorf: Votanți 23, abținuți 5, pentru 18.

Dl L. Léger, Votanți 23, abținuți 5, pentru 17, contra 1.

S. S. Dr. Victor Mihályi, Episcop al Lugojului: Votanți 23, 1 abținut, pentru 20, contra 2. Dl Președinte proclamă membri onorari ai Academiei pe cei aleși prin acest vot. Dl Otto Hirschfeld intrunește din 21 votanți, pentru 12, contra 9. Dl Președinte anunță, că această alegere va trebui supusă

unei noi votări în ședința următoare. (Analele Academiei Române. Seria II. Tomul XVI, 1893—1894. Partea administrativă și desbaterile p. 255).

În ședința din 29 Aprilie 1894 dl Președinte I. C. Negruzi, între altele, aduce la cunoștință dela P. S. Sa Victor Mihályi, Episcopul Lugojului, următoarea telegramă:

„Foarte m'a surprins Academia, când m'a ales de membru onorar al ei. Primească-se dela noi simțeminte de mulțumită respectuoasă. Pronia cerească facă-i parte de toată prosperitatea”. (Analele Academiei Române. Seria II. Tomul XVII, 1894—1895. Partea administrativă și desbaterile p. 1). După ce a fost ales Mitropolit al Blajului a fost felicitat de Academia Română. În ședința din 28 Februarie 1895. D. Sturdza, secretarul general al Academiei spune printre altele „avem a înregistra un fapt îmbucurător. Membrul onorar Preasfinția Sa Victor Mihályi, Episcopul Lugojului a fost întărit de Arhiepiscop și Mitropolit român greco-catolic în scaunul Blajului. Academia, în ședința dela 11 Noembrie, a decis a exprima cu această ocaziune felicitările Sale Inaltului Prelat. (Analele Academiei Române. Seria II. Tomul XVII. 1894—1895. Partea administrativă și desbaterile p. 81). Despre această inițiativă a Academiei, propusă de D. Sturdza, citim și la p. 24 a aceluiaș voium de Anale „Dl Secretar gene-

ral D. Sturdza aduce la cunoștința Academiei, că membrul onorar P. S. Sa Dr. Victor Mihályi, episcopul Lugojului, a fost confirmat după alegerea Sinodului dela Blaj în scaunul de Mitropolit dela Blaj.

— Se decide a se exprima felicitările Academiei printr'o adresă. Mitropolitul Victor a murit la 17 Ianuarie 1918.

„Sunt dator ca în această ședință, cu care începem seria celor din 1918, să vă vorbesc despre știrile triste găsite în ziare privitoare la pierderea a doi membri onorari ai Academiei. Acești membri sunt: Mitropolitul Dr. Victor Mihályi dela Blaj și profesorul Jirecek dela Viena.

Mitropolitul Dr. Victor Mihályi, Arhiepiscopul bisericii unite românești din Ungaria cu reședința în Blaj, ales Membru Onorar la 12 Aprilie 1894, a trecut la cele veșnice la 21 Ianuarie curent și a fost înmormântat ieri. Știrea se găsește în ziarul „Pester Lloyd” dela 22 Ianuarie.

Răposatul arhipăstor a fost crescut în atmosfera intelectuală din care ieșire Șincai, Petru Maior, Cipariu. Nu a fost scriitor, nu a dezvoltat activitate literară sau științifică: a fost însă bărbat de o cultură superioară, care înțelegea și aprecia cu căldură activitatea altora. Era neobosit în lucrarea zilnică pentru a ajuta și a apăra activitatea culturală a neamului, prin organele bisericii și ale școa-

Biserica noastră își va justifica atâtea vrednicii din trecut, cari i-au fost recunoscute de mulți fruntași ai vieții noastre naționale.

Să ne pregătim deci pentru aceste zile mari de prefacere, ca și de Sfânta Inviere a Domnului, cu suflet curat și cu inima plină de cea mai curată iubire de neam și de Biserica. „Darul Domnului Isus Hristos cu voi. Dragostea mea cu voi cu toți în Hristos Isus Amin“.

Problemă nouă. Să-i zicem pe nume chiar dela început: *Problema Sașilor și a Șoabilor* din Ardeal și Banat. Se ocupă cu ea, într'un luminos primarticol din *Tribuna*, (22, IX. 44) d. *Ionel Pop* care așteaptă dela Statul Român ce s'a smuls de sub călcăiul prusac; să rezolve radical și pentru totdeauna problema acestor cetățeni, cari în ceasurile de cumpănă ale Neamului Românesc au dovedit că n'au, și nici nu vreau să aibă, nici o legătură sufletească cu Țara și Neamul nos'ru, ci „se consideră ca făcând parte — cu trup cu suflet — din acea țară, Germania, care pururea în istoria noastră sbuciumată, a fost potrivnică marilor acte de înaintare ale României“. — La întrebarea: Cum să rezolve Statul Român această problemă, d. *Ionel Pop* răspunde:

[...] Oamenii noștri de stat vor trebui să se ocupe, și se vor preocupa de această vitală problemă de stat. Fără îndoială vor găsi soluția. Vor cumpăni dacă e vorba oare de un trecător desechilibru sufletească și de gândire, care poate fi vindecat prin reeducare sau alte mijloace politice, sau doar e o așezare de temelie iremediabilă. Vor judeca dacă se mai poate produce o schimbare de politică a Germanilor, care să aibă repercursiuni în adânc, încât să dea deplină garanție a schimbării unei mentalități și a unei lumi sufletești, fără primejdia revenirii. Soluții vor fi în consecință.

În involburarea de azi, nici o soluție nu e imposibilă, oricât de radicală ar fi ea. Un prețios indiciu — de pildă — ni l-a dat zilele trecute chiar „Mutterland“-ul, *Germania*, care a oferit României să repatrieze pe toți Ger-

manii din Ardeal, după cum a făcut această operație și cu alte nuclee germane dispersate în cursul veacurilor în țări străine. Dar pot fi imaginate și alte soluții.

E o problemă de stat gravă.

Problemele de această natură trebuiesc examinate cu senină obiectivitate, fără ură, fără pornire.

În clipa când căutarea înțeleaptă a unei soluții de fond e înlocuită cu patimi și cu măsuri de șicană, rezultatul nu poate fi altul decât inutila suferință omenească și pierderea obiectivului și a rezultatului în noianul măsurilor de suprafață.

Opinia publică românească a sesizat această vitală problemă a statului român, și fără îndoială înțeleaptă conducere a României de azi o va soluționa.

Dacă trebuie să fim intransigenți în voința de a opera până în rădăcina această primejdioasă boală a statului nostru, nu trebuie să uităm că măsurile ce se vor lua ating dureros persoane. Or, e potrivit firii românești să pricinuiască inutile dureri. Va trebui făcut totul pentru soluționarea radicală și definitivă a acestei probleme, va trebui evitată orice măsură superfluă, de șicană sau de umilire. Aici nici o îngăduință și târguială nu este admisă, după cum nu e utilă nici pornirea de ură și măsurile de șicană, superficiale.

Voință fermă românească — omenie și inimă bună românească! Dulce în metode — radical în fond!

Convențiune de Armistițiu

între Guvernul Român și Guvernele Națiunilor Unite¹⁾

1. România, cu începere dela orele 4 din ziua de 24 August, anul 1944, a pus capăt cu desăvârșire operațiunilor militare împotriva Uniunii Sovietice pe toate teatrele de războiu, a ieșit din războiul împotriva Națiunilor Unite, a rupt relațiile cu Germania și sateliții ei, a intrat în războiu și va duce războiul de partea Puterilor Aliate, împotriva Germaniei și Ungariei în vederea restabilirii Independenței și Suveranității sale, în care scop va pune la dispoziție nu mai puțin de 12 divizii de Infanterie împreună cu tot materialul necesar.

Operațiunile Forțelor Armate Române, inclusiv flotele maritimă și aeriană de războiu, împotriva Germaniei și Ungariei, vor fi duse sub comanda comună a Comandamentului Suprem Aliat (Sovietic).

2. Guvernul și Comandamentul de Căpetenie al României se obligă a lua măsuri

1) Noi dăm, sub titlu de material documentar, textul acestui act oficios, după No. 6 din 16 Sept. c., al *Buletinului Informativ pentru Armata Română*. La vreme potrivită vom reveni asupra lui. (N. R.)

de desarmare și internare a forțelor armate germane și ungare aflate pe teritoriul român, precum și de internarea cetățenilor celor două state menționate.

3. Guvernul și Comandamentul de Căpetenie al României se obligă a da trupelor sovietice și celorlalți aliați posibilitatea liberă treceri în orice direcții pe teritoriul românesc, dacă necesitățile războiului o vor cere. Guvernul și comandamentul de Căpetenie al României vor pune la dispoziție pentru această trecere strânsa lor colaborare prin furnizarea, pe propria cheltuială, a mijloacelor de transport pe uscat, apă și în aer.

4. Granița de Stat dintre U. R. S. S. și România va fi cea stabilită prin Acordul Sovieto-Român din 23 Iunie 1940.

5. Guvernul și Comandamentul de Căpetenie al României vor restitui fără întârziere Comandamentului Suprem Aliat (Sovietic) toți prizonierii de războiu sovietici și aliați care se găsesc în mâinile lor, precum și cetățenii internați sau duși cu sila în România, pentru a fi repatriați. Din momentul

lei de sub conducerea lui. Această activitate a desvoltat-o cu stăruință și demnitate ca Episcop al Diecezei Lugojului timp de 22 de ani (1873—1894) și ca Arhiepiscop și Mitropolit la Blaj alți 23 de ani (1893—1918). Activitatea Academiei noastre o urmărea cu viu și statornic interes și o ajuta ori de câte ori se prezenta ocaziunea. (I. Bogdan, vicepreședintele Academiei Române în ședința din 25 Ianuarie 1918. *Analele Academiei Române*. Seria II. Tomul XXXIX. 1916—1919. Partea administrativă și debaterile p. 91-92).

2. În anul următor morții Mitropolitului Victor al Blajului, Academia alege ca membru de onoare pe urmașul în scaun al acestuia, pe învățatul dogmatist *Dr. Vasile Suci*.

În ședința din 10 Iunie 1919 „Dl. I. Bianu cetește următoarea propunere pentru a fi ales membru onorar I. P. S. S. Mitropolitul bisericii greco-catolice din Transilvania și Ungaria *Dr. V. Suci*: „Propunem ca membru de onoare al Academiei Române pe arhipăstorul bisericii greco-catolice din Ardeal, Banat și Țara-Ungurească *Dr. Vasile Suci*, în semn de călduroasă prețuire a meritelor sale bisericesti și culturale naționale“.

Se procedează la vot, al cărui rezultat este: votanți 22: voturi pentru 22.

Dl. Președinte, anunțând rezultatul votului, spune că propunerea a intrunit unanimitatea și proclamă pe I. P. S. S. Mitropolitul *Dr. V. Suci* membru onorar al Acade-

miei Române“. (*Analele Academiei Române*. Seria II. Tomul XXXIX, 1916—1919. Partea administrativă și debaterile. p. 395).

Mitropolitul Suci a murit în 25 Ianuarie 1935. În ședința dela 1 Februarie 1935 a fost parentat în incinta Academiei de profesorul *L. Mrazec*:

„Vestea morții I. P. S. S. *Dr. Vasile Suci* Arhiepiscopul și Mitropolitul de Alba Iulia și Făgăraș, a îndurerat așinc Instituțiunea noastră, care era mândră de a socoti printre membrii ei onorari pe marele dispărut, încă din anul marilor prefaceri naționale 1919. Votul unanim, prin care Academia Română l-a chemat atunci în sânul ei, s'a adresat deopotrivă păstorului devotat al bisericii române unite, care a înscris o nouă pagină glorioasă în istoria marilor vlădici ai Blajului-teologului savant, autor de însemnate opere de Teologie dogmatică fundamentală și speціальă — și ctitorului de așezăminte culturale și religioase românești, fie pentru adăpostirea orfanilor de războiu, fie pentru educația fetelor — ca în acel vestit „Institut al Recunoștinții“ din Blaj, — fie, în sfârșit, pentru instrucția și pentru pregătirea pentru viață a tinerilor în școli normale, de meserii sau de comerț, pe care înaltul prelat le a înființat cu contribuția generoasă a oamenilor de bine și mai ales cu zelul său neînfrănat și cu jertfa sa personală, reușind a da un nou avânt și de a adăugi un nou spor vieții cul-

turale a Blajului istoric. Dar votul unanim al Academiei s'a adresat și în mare măsură marelu patriot, care a fost Mitropolitul *Dr. Vasile Suci*. Operele sale culturale amintite sunt în întâia linie produsul conștiinței sale de bun român, al credinței sale vii, că prin puterea învățaturii și prin luminarea popoului se asigură și se apără permanent ființa națiunii românești. Când în epoca întregirii neamului, tot pe atât de glorioasă pe cât de critică, vicarul capitular și-a văzut nația amenințată de desordine, patriotismul său înflăcărat l-a făcut să treacă de îndată la fapta eroică politică, prezidând în 1918 Consiliul Național din Blaj, înființând gărzile naționale pentru apărarea ordinii și pentru înstăpânirea puterii românești — până la venirea trupelor române cuceritoare — în ținuturile Târnavelor și în Apuseni până în Abrud.

Alături de biserica română unită și neamul românesc întreg, Academia Română deplânge pierderea acestui mare fiu al țării și a membrului ei onorar. (Academia Română. *Anale* Tomul LV, Ședințele din 1934—1935 p. 42—43).

Iosif E. Naghiu

NOTĂ. Dintre arhiercii ortodocși Academia a ales ca membri: 1) pe Episcopul Melchisedec Ștefanescu, Episcopul Nicolae Popca, Mitropolitul Vasile Mangra, Episcopul Nicolae Colan 2) de onoare: Patriarhul Miron Cristea și Nicodim Munteanu Mitropolitul Andreiu Șaguna, Iosif Naniescu, Iosif Georgian, Atanasie Mironescu, Pimen Georgescu, Nicolae Bălan, Episcopii Iacov Antonovici, Nicolae Ivan, Grigorie Gh. Comșa 3) corespondenți: Episcopul Iosif Goldiș.

semnării acestor condițiuni și până la reparare, Guvernul și comandamentul de Căpetenie al României se obligă a asigura, pe proprie cheltuială, tuturor prizonierilor de războiu sovietici și aliați, precum și cetățenilor duși cu forța sau internați, populației transferată și refugiaților, o alimentație suficientă, îmbrăcăminte, asistență medicală conform cerințelor sanitare, și mijloacele de transport necesare pentru repatriere.

6. Guvernul român va pune imediat în libertate, fără deosebire de naționalitate și cetățenie, toate persoanele deținute pentru activitatea lor în favoarea Națiunilor Unite, pentru sentimente de simpatie la adresa Națiunilor Unite, sau din cauza apartenenței rasiale, desființându-se orice diferențiere legală și restricțiunile care rezultă din aceste diferențieri.

7. Guvernul și Comandamentul de Căpetenie al României se obligă a pune la dispoziția Comandamentului Aliat (Sovietic) tot materialul de război capturat, aparținând Germaniei și sateliților ei, aflat pe teritoriul României, inclusiv vasele flotei germane și sateliților ei aflate în apele României.

8. Guvernul României și Comandamentul de Căpetenie se obligă a nu permite expedierea sau exproprierea niciunui fel de avere (inclusiv valori și valute) aparținând Germaniei și Ungariei sau cetățenilor lor, sau persoanelor locuind pe teritoriile lor sau pe teritoriile ocupate de ei, fără aprobarea Comandamentului Suprem Aliat (Sovietic). Ei vor păstra aceste bunuri după normele ce se vor stabili de către Comandamentul Suprem Aliat (Sovietic).

9. Guvernul și Comandamentul de Căpetenie al României se obligă a preda Comandamentului Suprem Aliat (Sovietic) toate vasele ce aparțin sau au aparținut Națiunilor Unite și se află în porturile României, indiferent la dispoziția cui s'ar afla, pentru a fi întrebuințate de către Comandamentul Suprem Aliat (Sovietic) pe toată durata războiului împotriva Germaniei și Ungariei în interesul comun al Aliaților, urmând ca după aceea aceste vase să fie restituite proprietarilor lor.

Guvernul român poartă întreaga răspundere materială pentru orice stricăciune sau distrugere a bunurilor mai sus menționate până la predarea lor Comandamentului Suprem Aliat (Sovietic).

10. Guvernul Român este dator a plăti regulat sumele de bani necesare Comandamentului Suprem Aliat (Sovietic) pentru îndeplinirea funcțiilor sale și de asemenea a garanta, la caz de nevoie, folosirea pe teritoriul României a întreprinderilor industriale și de transport, a mijloacelor de legătură, a surselor de energie, întreprinderilor și construcțiilor de utilitate publică, a rezervelor de combustibil, petrolului, produselor și diverselor materiale, întrebuințarea serviciilor conform instrucțiunilor date de Comandamentul Suprem Aliat (Sovietic).

Vasele de comerț române aflate în apele românești sau străine vor fi supuse controlului operativ al Comandamentului Suprem Aliat (Sovietic) pentru a fi folosite în interesele comune ale Aliaților.

11. Pagubele pricinuite Uniunii Sovietice de operațiunile militare și de ocupația de către Români a teritoriului sovietic vor fi reparate de România, Uniunii Sovietice. Ținând seama că România nu numai că a ieșit din războiu, dar a declarat și chiar duce războiu împotriva Germaniei și Ungariei, părțile contractante sunt de acord ca repararea pagubelor arătate să nu se facă pe deplin, ci numai parțial, și anume: în suma

de 300 milioane dolari americani eşalonată în 6 ani prin livrare de mărfuri (produse petrolifere, cereale, materiale lemnoase, vase maritime și fluviale, diverse mașini și instalațiuni, etc.).

România va repara pagubele pricinuite în timpul războiului, bunurilor celorlalte state aliante și cetățenilor lor, cu o sumă care se va fixa ulterior.

12. Guvernul României se obligă ca în temeiul fixat de Comandamentul Suprem Aliat (Sovietic) să restituie Uniunii Sovietice în perfectă stare de păstrare toate valorile și materialele, aparținând organizațiilor de stat, colective și cooperative, întreprinderilor, instituțiilor sau cetățenilor particulari, precum instalațiuni de fabrici și uzine, locomotive, vagoane de cale ferată, tractoare, autocamioane, monumente istorice, valori de muzeu și alte bunuri ridicate de pe teritoriul Uniunii Sovietice în timpul războiului.

13. Guvernul Român se obligă a restabili toate drepturile legale și interesele Națiunilor Unite și cetățenilor lor aflați pe teritoriul românesc, așa cum au existat până la război, și totodată a le restitui bunurile în stare de perfectă păstrare.

14. Guvernul și Comandamentul de Căpetenie al României se obligă a colabora cu Comandamentul Suprem Aliat (Sovietic) în vederea arestării și judecării persoanelor învinuite de crime de război.

15. Guvernul Român se obligă a dizolva toate organizațiile hitleriste (de tip fascist), politice, militare, militarizate, precum și alte organizații aflate pe teritoriul românesc ostile Națiunilor Unite și în particular Uniunii Sovietice, și a nu mai permite desfășurarea propagandei unor asemenea organizații.

16. Publicarea, introducerea și răspândirea literaturii periodice sau neperiodice, reprezentațiile de teatru și filme cinematografice, emisiunile de radio, poșta, telegraful și telefoanele se folosesc sub controlul Comandamentului Suprem Aliat (Sovietic).

17. Administrația civilă românească se reintroduce pe întreg cuprinsul României, rămânând în spatele frontului cel puțin cu 50-100 km. (după condițiunile locale). În același timp organele administrative române vor fi ținute a îndeplini, în interesul restabilirii păcii și siguranței, instrucțiunile și indicațiunile Comandamentului Suprem Aliat (Sovietic) date în scopul de a se asigura îndeplinirea prezentelor Condițiuni de Armistițiu.

18. Va fi instituită o Comisie Aliată de Control cu misiunea de a reglementa și controla, până la încheierea păcii, sub comandă comună și conform instrucțiunilor Comandamentului Suprem Aliat (Sovietic), acționând în numele Puterilor Aliate, îndeplinirea prezentelor condițiuni.

19. Guvernele Aliate socotesc dictatul dela Viena ca neavenit și sunt de acord ca Transilvania (toată, sau cea mai mare parte din ea) să fie restituită României, ceea ce se va confirma la reglementarea păcii, iar Guvernul Uniunii Sovietice este de acord ca în acest scop trupele sovietice să ia parte împreună cu trupele române la operațiunile militare împotriva Germaniei și Ungariei.

20. Prezentele Condițiuni intră în vigoare din momentul semnării lor.

Redactat la Moscova în patru exemplare, fiecare în limba rusă, engleză și română, iar textele în limba rusă și engleză sunt autentice.

12 Septembrie 1944.

Imputernicit al Guvernelor Uniunii R. S. S.,
Regatului Unit și U. S. A.

MALINOVSKY

Imputerniciți ai Guvernului și Comandamentului de Căpetenie al României

L. PĂTRĂȘCANU

B. STIRBEY

D. DĂMĂCEANU

G. POPP

Anexe. A. Anexă la articolul 2: Cele prevăzute în articolul 2, referitor la condițiunile de internare a cetățenilor germani și unguri aflați pe teritoriul românesc, nu se aplică cetățenilor evrei ai acestor țări.

B. Anexă la articolul 3: Conform celor menționate în articolul 3 privitor la convențiunea colaborării Guvernului și Comandamentului de Căpetenie al României, se are în vedere punerea la dispoziția Comandamentului Suprem Aliat (Sovietic), pentru folosirea, după a sa apreciere, pe toată durata armistițiului, a tot ce va fi necesar pentru trebuințele războiului din clădirile, instalațiunile militare, maritime și aeriene românești, porturile și bazele, cazarmele, magazieele, aerodromurile, mijloacele de legături și transmisiuni, stațiunile meteorologice în perfectă stare de funcționare și cu tot personalul necesar pentru a le deservi.

C. Anexă la articolul 10: Guvernul Român va strânge și răscumpăra, în termenul și condițiunile prescrise de Comandamentul Suprem Aliat (Sovietic), toată valuta aflată pe teritoriul românesc, emisă de către Comandamentul Suprem Aliat (Sovietic) și o va preda, gratuit, Comandamentului Suprem Aliat (Sovietic).

D. Anexă la articolul 11: În socotirea plății despăgubirilor prevăzute în articolul 11 al prezentei Convențiuni, se ia ca bază dolarul american la paritatea aur a zilei semnării Convențiunei, anume 35 dolari pentru 1 uncie de aur.

E. Anexă la articolul 16: Guvernul român se obligă ca legăturile radiofonice — scrisurile poștale și telegrafice — corespondența cifrată și prin curieri, precum și legăturile telefonice cu legațiunile de peste graniță, cu misiunile consulare, — ce se găsesc în România, se vor folosi conform ordinelor stabilite de Comandamentul Suprem Aliat (Sovietic).

F. Anexă la articolul 18: Comisiunei Aliate de Control, instituită în conformitate cu articolul 18 din Convențiunea de Armistițiu, îi revine misiunea de a supraveghea îndeplinirea exactă a condițiunilor de Armistițiu.

Guvernul Român și organele lui au obligațiunea de a îndeplini toate instrucțiunile Comisiiei Aliate de Control conform Convenției de Armistițiu.

Comisia Aliată de Control va avea organe speciale sau secții, în raport cu orice misiune va avea de îndeplinit. În afară de aceasta, Comisia Aliată de Control va putea delega ofițerii săi în orice localități din România. Comisia aliată de Control va avea locul său de reședință în orașul București.

Moscova, 12 Septembrie 1944.

Cu o pacoste mai puțin. Printre cele dintâi măsuri luate de noul guvern a fost și aceea a desființării așa zisului minister al Propagandei. În legătură cu acest act de guvernământ d. Ion Lugoșianu scrie în *Universul*:

[...] În timpul ultimilor ani — sub regimurile dictatoriale — acest minister, care, prin menirea lui, ar fi trebuit să înlesnească misiunea presei și să informeze publicul din țară și din străinătate, a înlănțuit zierele pe care nu le-a subsidiat într'un fel sau altul, a falsificat opinia publică din țară și a mistificat-o pe cea din străinătate.

Instrument tipic al unui regim totalitar, în spiritul lui, în organizarea și în metodele lui, ministerul defunct al Propagandei pornia dela concepția opiniei dirijate, care se poate rezuma în câteva cuvinte: Publicul e stupid. N'are opinii, sentimente sau interese. Guvernul singur e inteligent, gândește pentru toți și are dreptate. Minciunile repetate mereu devin adevăruri. Afirmațiile gratuite devin realități prin progandă. Oamenii mici devin oameni mari, dacă asupra lor se proiectează neconținut lumina publicității. Cu bani, cu amenințări, sau cu servicii, se pot cumpăra, intimida sau seduce, toate conștiințele.

[...] Acum mai bine de o sută de ani, Baronul Louis, ministrul de finanțe în timpul restaurației franceze, spunea: „Faceți-mi o politică bună; vă voi face finanțe bune”.

Se poate spune tot atât de exact că o bună progandă este condiționată de o bună politică.

Propaganda unei țări mici trebuie să fie veridică. Ea trebuie să consistă mai ales dintr-o cinstită activitate de informație.

Chiar recunoașterea onestă a unei greșeli, care poate fi îndreptată, este preferabilă propagării unui neadevăr, care poate fi controlat. Informatorii sau ziariștii străini sunt prea fini spre a nu descoperi realitatea permanentă sub strălucirea propagandei celei mai abile. Ei sunt de altfel aceia cari fac țării noastre adevărata ei propagandă, atunci când au fost câștigați de seriozitatea, de munca, de străduințele sau de suferințele noastre. E o gravă eroare de psihologie să se creadă că propagandistul român, înscris în budgetul Statului, poate avea vreun credit în străinătate, când face elogiul sistematic al propriei lui țări. Iar când acest propagandist de meserie va afirma cu mândrie la New-York superioritatea rasei latine a Românilor, ori în Danemarca superioritatea României, țară eminent apicolă, atunci el va deveni direct un personaj stupid și ridicol.

Defunctul minister al Propagandei la noi n'a înțeles niciunul din aceste adevăruri elementare, îndeosebi în ultimii lui ani de existență. El a fost o simplă sucursală a ministerului propagandei din Wilhelmstrasse și a ministerului culturii naționale din Roma, dublat cu o oficiină de publicitate personală în serviciul celor doi Antonești, cel mare și cel mic, despre care nu se va ști niciodată precis, care a fost cel mai mic dintre ei.

În țară din 3200 de funcționari, câteva sute au trăit în paraziți, iar alte câteva sute au terorizat în fiecare zi și în fiecare noapte, pe cele câteva zeci de ziariști profesioniști, cari aveau sarcina ingrătă de a menține contactul cu cetitorii.

Domnia desfrântă a adjectivelor, supremația indecentă a superlativelor, publicitatea imprudentă a vanităților personale, au fost produsul acestei triste activități, care a desvâțat publicul românesc să gândească politic și să se exprime liber.

Concepții și personajii identice ne compromiteau — după aceleași norme — țara în străinătate. Mulți prieteni străini, cari iubesc țara noastră, mi-au mărturisit-o adeseori, cu mâhnire și cu părere de rău.

O călugăriță catolică:

Sora Timothea

E cunoscută aprecierea deosebită de care se bucură călugărițele catolice angajate în spitalele din toată lumea, pentru alinarea suferințelor omenești.

În ziarul săptămânal *Moldova*, organ al Fundației Culturale Regale „Regele Mihai”, care apare acum la Deva, fiind condus de Directorul d. C. Sturzu și Redactorul d. Simion Vărzaru, publică în Nr. 299, un excelent articol intitulat „Sora Timothea”, scris de d. prof. C. Sturzu, directorul săptămânalului.

Spicuiam câteva rânduri din articolul d-lui Director al „Moldovii”:

„Chipul evocator al Sorei Timothea mi-a rămas în minte ca o icoană a lepădării de sine, ca o adiere lină, așa cum am văzut-o mereu în spitalul din Deva.

„Trecea până târziu noaptea, alunecând ca o umbră printre paturile bolnavilor, aplecându-se ici-colo, împărțind mângâieri și alinare. Imbrăcată în strai smerit, cu căpșorul strâns legat în batiste albe ca lumina, cu fața palidă și mereu senină, Sora Timothea pare o floare de crin, atâta gingășie, atâta liniște și curățenie isvorăsc din sufletul acesteia făpturi, care, împreună cu multe alte femei din aceiași chemare ca dânsa, duc vieță

de uitare și jertfă, ostentând zi și noapte pentru tămăduirea suferințelor omenești.

„În clipele când rânduielile spitalului au fost slăbite și gemetele bolnavilor s'au potolit, Sora Timothea se retrage în penumbra unui colț de cameră, deschidea Biblia, cetește ori se închină. Cât de sublim îi strălucea chipul în clipa aceea, când ea, socotindu-mă adormit, se ruga... O rugăciune care revărsase asupra mea ca o adiere ușoară de vânt, ca o simfonie a sfintelor tăceri, venită de pe alte tărâmurii.”

„Vieța și jertfa Sorei Timothea, cum și a întregului ei cin franciscan este cel mai bun lucru pe care l-am văzut în rânduielile de azi ale Bisericii din Apus!”

Am spicuit aceste câteva rânduri apărute pe pagina I-a a ziarului „Moldova”, pe seama cititorilor noștri, fiind convinși că după cum Sora Timothea este vrednică fică a Sfântului Patriarh Francisc, articolul excelent al d-lui prof. C. Sturzu este vrednic să figureze într-o antologie a scrisului românesc.

Prof. Victor I. Oprea

Religia și școala activă

Căutând, să stabilim relația, ce poate — și e bine să fie — între aceasta școală în devenire și între religie, aflu, că înainte de toate, trebuiesc stabilite trei adevăruri, și anume: 1. Activitatea din partea elevilor, atât în școala primară, cât și în cea secundară, n'a fost și nu e exclusă nici pân'acuma. Ba a chiar poruncit, ca, unde numai se poate, instructorul și educatorul să pună în lucrare judecata și facultățile copilului, în căutarea adevărului. Aceasta e forma *euristică*. Și ne folosim și ne-am folosit de ea. Singur în învățământul superior — ce paradox! se folosește cea mai autoritară formă de instrucție — și durere, nici o educație. — Deși judecata tinărului universitar este deja formată, capabilă, el nu ia parte la stabilirea nici unui adevăr, ci ele i se propun — impun. Și berchizează — după ce *ascultă* cazurile, zi și noapte, câteva săptămâni înainte de examene, din cărți voluminoase și scumpe, ca să iee diploma. Prin experimente și laboratoare nu se urmărește „găsirea” adevărului, ci verificarea celui propus-impus de profesori și puțința de a se folosi de el în viață. Și totuși acesta se numește cel mai „liber”, din toate trei gradele de învățământ, de școli, câte avem. — 2. Oricât de deosebită s'ar dovedi școala activă, ce se zămislește și dă iureș școlii actuale, numită didactică, să o înlăture, nu se va putea lipsi de rezultatele obținute de cercetătorii din trecut, ci va trebui să clădească mai departe pe cunoștințele câștigate deja; deci nu va putea abandona total forma didactică. Ori de nu, va trebui să înceapă din nou, dela început, în toate, ceea ce ar condamna școala activă, să steie pe loc, ori să facă foarte puțin progres. — 3. Nu toate studiile sunt de natura, de a putea folosi metoda pur activă, de ex. istoria, geografia ș. a. Prin urmare activitatea copilului în cercetările pe aceste terenuri, va suferi reducere, modificare.

Țin să declar dela început, că deși sunt aderentul școlii active, îmi dau totuși seama, că: „Omne quod est nimium, vertitur in vitium”, adică: tot ce e exagerat, strică. Deci cred, că și în școala activă trebuie să fim precauți, moderați, în invenția prin copil.

Acestea în general. — Trecând acuma la subiectul nostru propriu zis, aflu iarăși, că, pentru a ne opri la concluzii corecte pentru

religie și școala activă, trebuie, să ne dăm seama de alte două adevăruri: 1. Atât adevărurile din științele profane, cât și celea din domeniul religiei, există independent de noi; nu noi le creiem, ci le-a creat deja și le-a impus în natură, în univers: Ființa Supremă, Stăpânul nostru și al lumii întregi. Noi numai le descoperim, ni le însușim. Pe când însă în științele profane avem de a cerceta și isprăvuri omenești, ca limbile, ce le vorbim și lucruri, cu cari putem veni în contact nemijlocit, ca lucrarea lemnului, a fierului, producerea alimentelor, lucrarea pământului, construcția mașinilor, perfecționarea lor; natura boalelor, aflarea și clasarea medicinelor ș. a., pe atunci în religie căutăm pe cel ce este Alfa și Omega și relația dintre noi și El; scopul nostru ultim, mijloacele naturale și supranaturale, ducătoare la acel scop supranatural; voința Ființei Supreme, supranaturale și modul de-a O cinsti; constituția Bisericii, create de Dumnezeu și aranjate, susținute tot de El. — 2. Pe când în științele profane urmărim numai scopuri naturale, vremelnice, în religie urmărim scopuri supranaturale; evident: scopurilor naturale, corăspund mijloace naturale, dar' obținerii scopurilor supranaturale servesc numai mijloace supranaturale. În obținerea scopurilor naturale evoluăm: pe câtă măsură ne-am inventat civilizație, cultură, mijloace eficiente, atâta standard de bine în viață, ne mulțumim; aici e posibilă gradație. În obținerea vieții, binelui supranatural nu există amânare, gradație după timp și veacuri, ci: dela începutul existenței sale, omul ori se salvează, ori este pierdut; sistemul de urmat în urmărirea scopului supranatural trebuie să fie dela început întreg și mai presus de toate corect, fără greșală, perfect.

Deci tocmai aceasta este, ce trebuie să scoată la iveală școala activă, privitor la religie dela început, că: religia — problema legăturii omului cu Dumnezeu — există — și este ceva superior tuturor altor probleme; ceva special de important și de gingaș; ceva singur sfânt, singur perfect, sufletesc, supranatural.

Condamna pe acel catihet — fie și în școlile primare, ori profesor de religie, care ar propune toate adevărurile religioase copiilor în mod apodictic și nu euristic, nu după cerințele școlii active, care se infiripă și vrea să iea locul celei didactice, care ar pretinde să le buchizeze copilul prin răspunsurile din catehism, ori din enararea micii biblii, sau istoriei biblice. Am constatat, că și copilul de 8—9 ani deja raționează activează chiar în aceste probleme și își știe da seama de logica deducțiilor corecte și a celor incorecte, în întrebările acestea, ce se pun spontan, în fața minții omului, încă de când e copil. Își dă seama chiar și de aceea, că: dacă din materia fără viață s'a făcut prima ființă organică: planta cea mai primitivă, din plantă animașul și din animal omul, aceasta nu se poate admite, la întâmplare, mut și numai prin însași materia moartă — ci prin dispozițiile cuiva viu, înțelept, puternic, domnitor în lume, sfânt și atotștător. Nu numai cu copii de 11-12 ani, în liceu, ci și cu copii de 8-9 ani, în școala primară, am putut să ajung la acord și înțelegere deplină și foarte înviorătoare, elevatoare pentru întreaga clasă, de par'că saltau sufletele celor prezenți, sensibil, în întreaga atmosferă din clasă. Tot așa, când am luat la desbatere stima, respectul, iubirea, cultul, ce i se cuvine din partea voastră acelei Ființe creatoare, sfinte, atotputernice; observarea poruncilor Lui, împlinirea voinții Lui, respectarea instituției Lui, care este Biserica ș. a.

m. departe. Toate ies la iveală prin metoda activă, euristică.

Când însă a sosit rândul la ilustrarea acestor adevăruri, din scriptură, *întregirea lor cu adevărul despre Sfânta Treime, despre întruparea Persoanei II dumnezeiești ș. cl.*, cu escluderea greșelilor, ce se pot ivi în aceste cercetări, aducând cuvintele Domnului Hristos, din vorbirea de pe Munte, cea despre „o turmă și un păstor”, cea despre judecată, despre mărturisirea Lui în fața oamenilor; apoi mărturisirile apostolilor, că „Tu ești Hristos, Fiul lui Dumnezeu celui viu”, împlinirea profețiilor întru Hristos; expunerile SS-lor Părinți Bisericești privitor la doctrina creștinismului, cuvinte ca cele ale Sf. Ciprian: „Cine nu are Biserica de mamă, nu poate avea pe Dumnezeu de tată”; chestiunea Botezului, S. Euharistii șcl., s'a schimbat și se schimbă situația. Lași să lucreze și aici elevii, dar' punându-le înainte și citind cu ei textele respective, explicându-le cu ei, însă cu mare grijă, să nu i se pară cuiva, că are libertate și posibilitate de a înțelege și interpreta fiecare, totul și în mod corect și care pe cum îl taie capul, în ce ține de religie: de noi și Dumnezeu, de legătura dintre Dumnezeu și om. — Nu se poate abandona manualul, de tot.

De aici urmează, că e nevoie de moderație, de recunoașterea debilității noastre, în cercetare și judecare, chiar și în științele și doctrinele profane: cu atât mai vârtos în ce privește religia. — Și să nu fim rigizi în enunțarea și aplicarea principiilor, cari stau la baza școlii active. Să le mai amestecăm, să le clarificăm, să le întregim și cu cele didactice, ba chiar apodictice, unde nu este altă scăpare, în fața primejdiei de a rătăci de a devia, ori a rămânea confuzi, neclari, defectuoși. *Să nu jertfim fondul pentru formă, să nu răzămăm numai pe un reazăm, să nu fim prea increzuți în facultățile noastre, să nu ne supraestimăm!!*

Marea greșală a omului, a fost și este, că: vrind să iasă dintr'un rău absolut, ori relativ, real, ori inchipuit, a trecut și trece în extremul opus. — Să nu cadă și școala activă, pe care o privim bucuroși infiripându-se, să nu cadă și ea în astfel de exagerări și în așa extremism!! Ar fi mare pagubă. Să fim prudenți, iar' mai ales față de religie, pentru suflet și pentru Dumnezeu: respectuoși!

Profesor Cornel B. Andrea

Completarea Capitulului lugojan. Tre-când la pensie Rvs. *Victor Deciu*, canonic în Lugoj, în locul Sf. Sale a fost ales și numit pâr. *Iosif Vezoc*, paroh II la Lugoj, detașat, de anul trecut, la parohia Arad și ajutor la protopopiatul Aradului. Instalarea noului demnitar bisericesc s'a făcut, în cadrele obișnuite, Duminecă, în 3 Septembrie c.

Noul canonic s'a născut la Ramna (jud. Caraș) în 10 Mai 1904. Teologia a mântuit-o la Oradea. A fost hirotonit preot în 1931. Activitatea pastorală și-a început-o în Ramna, ca administrator parohial. A dezvoltat o frumoasă activitate pastorală și literară. A tradus Meditațiile Euharistice ale Sf. Ioan Vianney și lucrarea: *Unitatea Bisericii*. Acum are sub tipar: *Vizite la Inima lui Isus în Sf. Euharistie*. Și mai are și alte traduceri gata de tipărit. — Modest și harnic cum este, noul canonic e de prevăzut că va fi o podoabă a Capitulului lugojan.

Știri mărunte

Redacționale. *Din motive străine de voința noastră, pre cum va fi la mîntea oricui, n'am putut apărea ca de obicei. Cu ajutorul lui Dumnezeu tre-când, pe îndelete, peste piedeci momentane, nădă-duim să ajungem foarte în curând la normal. — UNIREA.*

Personale. Ven. Ordinariat al Lugojului a numit pe pâr. canonic *Ioan Ploscaru* vicar general și preș. al Reuniunii de misiuni, iar pe pâr. canonic *Dr. Ioan Stanciu* inspector al Bibliotecii Diecezane.

Pământul românesc se curăță de cutropitori. Armata Română și cea Sovietică dau lupte grele cu Nemții și Ungurii. Pe lângă toată dărza rezistență ce o opun forțele vrăjmașe, trupele noastre au recucerit *Aradul, Timișoara, Anina*, și au eliberat *Tg. Mureș și Oradea*. Alte coloane româno-ruse, după știri particulare, venind dela Câmpeni, au ocupat localitățile *Gilău și Huedin*. — Prin ordinul de zi rus Nr. 346, comandantul Grupului de Armate G-ral *Managarow* și G-ral *Gorohov* aduc elogiul călduroase bravurii Armatei Române.

Episcopii noștri din Ardealul de Nord arestați. Fiind informat că s'a ordonat arestarea episcopilor români uniți din Transilvania — pe cât știm Preasf. Nic. Colan e prin Ardealul liber — de Nord, precum și a doctorului *Hațieganu*, împreună cu mai mulți intelectuali români, Guvernul Regal Român a făcut cunoscut Guvernului Maghiar „că dacă în timp de 24 de ore cei arestați nu vor fi puși în libertate, se vor lua măsuri identice împotriva episcopilor și intelectualilor maghiari din România”.

Germanii ar fi cerut armistițiul! Posturile de radio londoneze (17, IX, 44) au răspândit știrea că Hitler, prin intermediul ambasadorilor japonezi din Madrid și Moscova ar fi prezentat guvernului Uniunii Sovietice o cerere formală de armistițiul. Ambasadorul japonez din Moscova ar mai fi fost rugat ca, prin mijlocirea sa, guvernul sovietic să fie înștiințat de guvernul Reichului asupra condițiilor în care guvernele Marelui Britanii și a Statelor Unite ar fi de acord să încheie un armistițiul cu Marele Reich german. După care atât ambasadorul japonez, cât guvernul Uniunii Sovietice, s'ar fi achitat de rolurile lor. Aceiași sursă notează însă că propunerile germane n'ar fi depășit ceea ce se cheamă un schimb de uzanță al informațiilor diplomatice, rămânând fără nici un rezultat practic.

Locale. Pentru Duminecă înainte de Înălțarea Sf. Cruci a fost rânduit să predice în Catedrală pâr. *Ioan Miclea*; de praznicul Înălțării Sf. Cruci pâr. *Dr. Leon Sârbu* rectorul internatului „Vancean” de băieți, Duminecă după Înălțarea Sf. Cruci, pâr. *Iuliu Maior*, canonic mitropolitan, urmând ca de Dumineca săpt. I. după Înălț. Sf. Cruci, să predice pâr. *Liviu T. Chinezu*, rectorul Academiei Teologice.

România s'a arătat fermă. Condițiile de armistițiul româno-sovietic au fost publicate. Cele cu Italia însă nu. Nedumeririlor în legătură cu acest fapt d. Cordell Hull, secretarul departamentului de stat nordamerican le-a răspuns declarând — după postul de radio Moscova — că aceasta se datorește numai României, care a fost fermă în hotărârile ei de a arăta poporului situația clară a politicii adoptate recent. În schimb Italia nu și-a putut lîmpezi nici până astăzi rosturile sale politice și militare.

Sub pază. Comandamentul trupelor sovietice din România a pus sub pază pe mareșalul I. Antonescu, foștii miniștri M. Antonescu și Pantazi, fostul inspector al jandarmeriei V. C. Z. Vasiliu, f. prefect al poliției bucureștene Elefterescu, și pe germanii: K. Klodius, trimisul Germaniei pentru afaceri economice; generalul Hansen, amiralul Tillesen, generalul Gerstenberg, comandantul forțelor aeriene germane din România și generalul R. Stagell, comandantul orașului Varșovia în 1944.

Clipe sfinte. În ziua de 19 August c., a avut loc în capela Internatului unit de fete din Beiuș, cu o deosebită solemnitate învestmîntarea întru călugărițe în congregația asumpționistă a două candidate Ileana Chilba, care a luat numele de Floriana și Florica Fürtöș, care a luat numele de Mariana. Actul l-a săvârșit Excelența Sa Valeriu Tr. Frențiu episcop de Oradea, Administrator Apostolic al Mitropoliei române unite de Alba-Iulia și Făgăraș, înconjurat de preoții I. Bonet, Dr. Iuliu Hirtea, servind ca diaconi N. Cristea și St. Berinde. Înaltul Ierarh a adresat cu aceasta ocaziune câteva în-

demnuri pentru sublima vocațiune, la care s'au dedicat cele două surori. La aceasta ceremonie a avut loc și consacrarea cu sfântul mir a iconostasului dela acea capelă, operă a profesorului pensionar d. Ioan Bușția, asistând foarte mult public din întreg orașul. (nc.)

Pelerinaje. În eparhia Lugojului, de praznicul Adormirii Preacuratei din acest an, au avut loc pelerinaje isbutite la *Radna* (cam 1000 de participanți) și la *Racovița* (cam 2000 de participanți). S'au apropiat mulțime mare de credincioși (la Radna 600) de Sf. Taine. În fruntea pelerinilor dela Racovița a fost însuși Preasf. Ioan Bălan, episcopul eparhial, care, în cadrele sf. liturghii arhierestii, a rostit frumos cuvânt de mângâiere creștină. La Radna a fost pâr. Ștefan Bălan, canonic, președ. Reun. diecezane de misiuni din Lugoj, pâr. Dr. Iuliu Rațiu, vicar la Timișoara, și alți frați în Domnul.

Cum va fi împărțită Germania? Agenția *Rador* (22, IX, 44) spune că știe din sursă autorizată dela Washington că Marea Britanie, Statele Unite și Rusia Sovietică au căzut de acord ca Germania să fie împărțită în trei zone geografice. Și anume: sub controlul Rusiei ar veni Germania Orientală, inclusiv Prusia; sub al Statelor Unite Germania de Sud, inclusiv Baden și Bavaria, sub al Marelui Britanii nordul Germaniei, inclusiv porturile maritime, Renania, fie și numai în parte, ar ajunge sub controlul Franței. Berlinul și regiunea sa, precum și Austria ar ajunge sub controlul unei comisii mixte.

Leon Blum asasinat. Sub titlul: „Lagărul Exterminării”, *Foaia Informativă a Direcțiunii de front a Armatei Roșii*, scriind despre lagărul dela *Lublin*, notează că, în Mai 1943, a fost asasinat aci faimosul *Leon Blum*, fost prim-ministru al Franței, adus de hitleriști în lagărul menționat cu ultimul transport de deținuți francezi.

După Bulgaria, Finlanda. Indată ce Uniunea Sovietică a declarat război Bulgariei, cârmuirea acestei țări a cerut armistițiul, apoi a declarat război Germaniei. — Așa a făcut și *Finlanda*, care acum se află pe picior de război cu Reichul hitlerist. Printre condițiile de armistițiul cu această țărișoară — după știri din Stockholm — ar fi și următoarele: întoarcerea la frontiera din 1940 și 300.000 dolari americani despăgubiri de război. — Așa plătesc cei mici oalele sparte de cei mari și samavolnici.

„Curentul” nu mai apare. Ziarul *Curentul* și publicațiile anexe și-au sistat apariția. Intreaga întreprindere grafică, cu instalațiile, utilajul și toate imobilele, au trecut în patrimoniul Partidului Național-Tărănesc. Convenția prin care bunurile S. A. R. *Curentul* trece în folosința Partidului Național-Tărănesc a fost semnată Sâmbătă, în 9 Sept. c., de d. Dr. Virgil Solomon, secretarul general al partidului.

Nelegiuirile dela Cornești. Se comunică oficial că după luptele ce au avut loc între 6-9 Sept. c. pentru cucerirea satului *Cornești* (j. Târnava Mică), au fost găsite cadavrele a 20 soldați români făcuți prizonieri de către trupele maghiare. Cadavrele acestor ostași prezentau urme de tortură și mutilare. Sunt indicii serioase că la asasinarea și mutilarea lor a participat și parte din populația maghiară a comunei Cornești. S'au luat numai pentru identificarea acestor criminali bestiali, cari vor fi pedepsiți după legile române și după legile internaționale.

Aviz Facultatea de Drept din Cluj-Sibiu aduce la cunoștința studenților, că examenele sesiunii de toamnă vor avea loc între 16-30 Octombrie 1944. Ordinea examenelor va fi alifată la Facultate. Examenele de admitere în anul I vor avea loc în zilele de 16-18 Octombrie 1944. Inscriserile pentru toate aceste examene vor avea loc în zilele de 12 și 13 Octombrie 1944. Decanatul.

*Direcțiunea Liceului Român Unit de băieți,
„Sf. Vasile cel Mare” — Blaj*

Nr. 43 | 1944 | 45 Blaj, 28 Sept. 1944

A v i z

Examenul de admitere în clasa I., va avea loc în 9 Oct., iar cel de admitere în clasa V., în 10 Oct. 1944. Elevii ordinari și particulari cari nu s'au putut prezenta la *examenele de corigență* la 1 Sept. se vor prezenta în 9 Oct.

Data deschiderii cursurilor se va anunța ulterior.

DIRECȚIUNEA